

Міністерство освіти і науки України
Житомирський державний університет імені Івана Франка
Кафедра екології, природокористування та біології людини

ІНСТРУКТИВНО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОЛОГІЧНИЙ ТУРИЗМ»

Житомир 2018

Рекомендовано до друку вченою радою Житомирського державного університету імені Івана Франка (протокол Вченої ради ЖДУ № 3 від 26.10. 2018 року).

Рецензенти:

Нестерчук І.К. кандидат географічних наук, доцент, завідувач кафедри туризму Житомирського національного агроекологічного університету

Поліщук Н.М. – кандидат педагогічних наук, методист центру методичного забезпечення загальної середньої та позашкільної освіти Житомирського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти

Константиненко Л.А. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри ботаніки, біоресурсів та збереження біорізноманіття Житомирського державного університету імені Івана Франка

Інструктивно-методичні рекомендації до практичних занять з навчальної дисципліни «Екологічний туризм» / Укладачі: Демчук Н. С., Онищук І. П. – Житомир: вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2018. – 38 с.

Інструктивно-методичні рекомендації розроблено для студентів 4 курсу денної форми навчання з метою виконання ними практичних занять з дисципліни «Екологічний туризм», передбаченої навчальним планом підготовки студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» напряму підготовки 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування».

© Демчук Н. С., Онищук І. П., уклад., 2018
©ЖДУ

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПISKA.....	4
Практичне заняття № 1. Теоретичні основи екологічного туризму.....	5
Практичне заняття № 2. Екологічний туризм як глобальна стратегія стійкого розвитку суспільства.....	8
Практичне заняття № 3. Екологічний туризм у країнах Європи.....	11
Практичне заняття № 4. Екологічний туризм у країнах Азії.....	13
Практичне заняття № 5. Екологічний туризм у країнах Африки.....	15
Практичне заняття № 6. Екологічний туризм у країнах Північної Америки..	17
Практичне заняття № 7. Екологічний туризм у країнах Південної Америки.....	19
Практичне заняття № 8. Екологічний туризм у країнах Австралії та Океанії.....	21
Практичне заняття № 9. Своєрідність екологічного туризму в Антарктиді....	23
Практичне заняття № 10. Методика й технологія розробки екологічних турів.....	25
Практичне заняття № 11. Моделювання екологічних маршрутів територією Житомирщини.....	28
Практичне заняття № 12. Екологічне виховання та екологічна просвіта туристів у процесі туристських подорожей як обов'язкова умова туристичної діяльності.....	30
Практичне заняття № 13. Технології мінімізації забруднення природного середовища в екологічному туризмі.....	32
ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ	34
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	36

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Екологічний туризм – один з напрямків світової туристичної індустрії, який найбільш бурхливо розвивається. Особливо важливо, що для екологічного туризму, на відміну від використовуваних раніше форм організації і проведення відпочинку на природі, характерна осмислена, екологічно і економічно вивірена політика у використанні ресурсів рекреаційних територій, розробка та дотримання режиму їх раціонального природокористування. Актуальність даного напрямку туристської діяльності полягає в тому, що екологічний туризм покликаний забезпечити не тільки збереження біологічного різноманіття рекреаційних територій, а й стійкість самої туристичної індустрії.

Необхідність введення дисципліни «Екологічний туризм» обумовлена тим, що екологічний туризм стоїть у ряді найбільш перспективних напрямків розвитку в'їзного туризму, крім того, впровадження в туристську практику технологій екологічного менеджменту набуває в останні роки характеру гострої необхідності, екологічний менеджмент завойовує стійкі позиції в організації масового відпочинку на природі, в діяльності великих туристичних центрів, в забезпеченні екологічно безпеки сфери гостинності.

Інструктивно-методичні рекомендації до практичних занять з дисципліни «Екологічний туризм» призначені для ознайомлення студентів з основними формами екотуризму, його змістом та структурою в Україні та у зарубіжних країнах, як активною і безпосередньою формою відвідування природних територій з особливими природними і культурними умовами, гармонії людини з природними екосистемами, культурними традиціями місцевої спільноти.

Практичне заняття № 1

Тема: Теоретичні основи екологічного туризму

Мета: здійснити порівняльний аналіз безпечних форм туризму, розглянути сучасні концепції й моделі екологічного туризму, ознайомитися з науковими підходами до визначення сутності екологічного туризму.

Професійна спрямованість: сформувати у студентів уявлення про екологічний туризм.

План

1. Поняття „екологічний туризм”, мета та основні завдання курсу.
2. Причини виникнення та основні етапи розвитку екологічного туризму.
3. Принципи, функції, завдання та види екологічного туризму.
4. Основні ознаки екологічного туризму.
5. Проблеми екологічного туризму та перспективи розвитку.

Основні поняття: екологічний туризм, екотуристська діяльність, концепція екологічного туризму, модель розвитку екотуристської діяльності, природоорієнтовані види туризму.

Завдання:

1. Проаналізувати розвиток екологічного туризму в різні історичні періоди (табл. 1)

Таблиця 1

Історичний період	Основні події	Представники, які зробили внесок у розвиток екотуризму

2. Знайти та проаналізувати правові та нормативні документи, які стосуються контролю та регламентування екотуристської діяльності.

Контрольні запитання:

1. Дайте визначення поняттю «екологічний туризм».
2. Які причини виникнення екологічного туризму?
3. На які етапи поділяють розвиток екологічного туризму?
4. Назвіть основні ознаки екологічного туризму.
5. Особливості екологічного туризму та його відмінні від інших видів туризму риси.
6. Розкажіть про перспективи розвитку екологічного туризму.

Рекомендована література:

Базова:

1. Вишневецький В.І. Екологічний туризм. Навч. посібник / В.І. Вишневецький. – К.: Інтерпрес ЛТД, 2015. – 140 с.
2. Дмитрук О. Ю. Екологічний туризм: Сучасні концепції менеджменту і маркетингу: навч. посіб. / О. Ю. Дмитрук. – 2-е вид., перероб. і доп. – К. : Альтерпрес, 2004. – 192 с.
3. Коростелёв Е. М. Практикум по экологическому туризму: Учебно-метод. пособие / Е. М. Коростелёв. – СПб., 2008. – 94 с.
4. Русев И. Т. Основы экотуризма / И. Т. Русев. – Одесса : КПОГТ, 2004. – 294 с.
5. Сергеева Т. К. Экологический туризм / Т. К. Сергеева. – М. : Финансы и статистика, 2004. – 360 с.
6. Сорокіна Г. О. Екологічний туризм: навч. посіб. / Г. О. Сорокіна; Держ. закл. „Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка”. – Луганськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. – 206 с.

Допоміжна:

1. Егоренков Л. И. Экология туризма и сервиса : учеб. пособие / Л. И. Егоренков. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 208 с.
2. Кекушев В. П. Основы менеджмента экологического туризма : учеб. пособие / В. П. Кекушев, С. В. Сергеев, В. Б. Степаницкий. – М.: Изд-во МНЭПУ, 2001. – 60 с.
3. Косолапов А. Б. Теория и практика экологического туризма : учеб. пособие / А. Б. Косолапов. – М. : КНОРУС, 2005. – 240 с.
4. Храбовченко В. В. Экологический туризм: учеб.- метод. пособие / В. В. Храбовченко. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 208 с.

Практичне заняття № 2

Тема: Екологічний туризм як глобальна стратегія стійкого розвитку суспільства

Мета: ознайомити студентів з основними принципами стійкого розвитку, виявити роль екологічного туризму для стійкого розвитку суспільства й територій.

Професійна спрямованість: сформувати у студентів уявлення про екологічний туризм як глобальну стратегію стійкого розвитку суспільства.

План

1. Розвиток екотуризму в умовах стійкого розвитку суспільства.
2. Основні принципи стійкого розвитку.
3. Поняття „стійкий туризм”, „нестійкий туризм”.
4. Модулювання стійкого та нестійкого розвитку туризму
5. Роль екологічного туризму в стійкому розвитку територій.

Основні поняття: стійкий розвиток суспільства, стійкий розвиток території, стійкий туризм, нестійкий туризм.

Завдання:

1. Розробити моделі стійкого й нестійкого розвитку туризму на конкретних прикладах.
2. Проаналізувати вплив екотуризму на стійкий розвиток територій (табл. 2).
3. Охарактеризувати документи, які існують у галузі стійкого розвитку.

Таблиця 2

№	Вплив екологічного туризму на стійкий розвиток території	Коментарі
1	Ефективне використання біоресурсів	
2	Пом'якшення антропогенного впливу на природу	
3	Підтримка територій, які охороняються	
4	Охорона рідкісних видів та екосистем	
5	Збереження традицій та звичаїв	
6	Зростання міжкультурного розуміння	
7	Створення сприятливих умов для відновлення психічного й фізичного здоров'я населення	
8	Підвищення освітнього рівня населення	
9	Екологічне виховання населення в процесі екотуристської діяльності	
10	Створення нових робочих місць	
11	Сприятливий вплив на екологічну обстановку регіону в цілому	

Контрольні запитання:

1. Сутність стійкого розвитку туризму.
2. Місце туризму в системі стійкого розвитку.
3. Основні функції туризму – назвати й прокоментувати.
4. Назвіть принципи стійкого розвитку туризму.
5. Які документи існують у галузі стійкого розвитку?

Рекомендована література:

Базова:

1. Вишневецький В.І. Екологічний туризм. Навч. посібник / В.І. Вишневецький. – К.: Інтерпрес ЛТД, 2015. – 140 с.
2. Дмитрук О. Ю. Екологічний туризм: Сучасні концепції менеджменту і маркетингу: навч. посіб. / О. Ю. Дмитрук. – 2-е вид., перероб. і доп. – К. : Альтерпрес, 2004. – 192 с.
3. Русев И. Т. Основы экотуризма / И. Т. Русев. – Одесса : КПОГТ, 2004. – 294 с.
4. Сорокіна Г. О. Екологічний туризм: навч. посіб. / Г. О. Сорокіна; Держ. закл. „Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка”. – Луганськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. – 206 с.

Допоміжна:

1. Альмухамедова О.А. Роль экотуризма в устойчивом развитии рекреации / О.А. Альмухамедова // Известия Южного федерального университета. Технические науки. – № 6 (143). – 2013. – С. 8-16.
2. Егоренков Л. И. Экология туризма и сервиса: учеб. пособие / Л. И. Егоренков. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 208 с.
3. Кекушев В. П. Основы менеджмента экологического туризма: учеб. пособие / В. П. Кекушев, С. В. Сергеев, В. Б. Степаницкий. – М.: Изд-во МНЭПУ, 2001. – 60 с.
4. Косолапов А. Б. Теория и практика экологического туризма : учеб. пособие / А. Б. Косолапов. – М. : КНОРУС, 2005. – 240 с.
5. Сталий розвиток суспільства: роль освіти: путівник / В. Підліснюк, І. Рудик, В. Кириленко, І. Вишенська, О. Маслюківська; за ред. В. Підліснюк. – К.: Вид-во СПД „Ковальчук”, 2005. – 88 с.
6. Храбовченко В. В. Экологический туризм: учеб.- метод. пособие / В. В. Храбовченко. – М. : Финансы и статистика, 2003. – 208 с.

Практичне заняття № 3

Тема: Екологічний туризм у країнах Європи

Мета: здійснити комплексний аналіз об'єктів екологічного туризму, ознайомитися зі світовими регіонами й центрами екотуризму, вивчити географію їх поширення.

Професійна спрямованість: сформувати у студентів уявлення про об'єкти екологічного туризму у країнах Європи, їх особливості та специфіку.

План

1. Загальна характеристика об'єктів екологічного туризму у країнах Європи.
2. Основні напрямки екологічного туризму.
3. Об'єкти екотуризму в Європі (національні парки, природні парки, державні природні заказники, пам'ятки природи, дендрологічні парки й ботанічні сади).
4. Унікальні екотуристичні об'єкти Європи.

Основні поняття: природоохоронні території, природні парки, національні парки, заповідники, пам'ятники природи, природні заказники, центр екологічного туризму, регіон екологічного туризму.

Завдання:

1. Підготувати повідомлення (презентації) про основні об'єкти екологічного туризму в Європі (за вибором студентів).

План характеристики об'єкта екологічного туризму:

1. Назва об'єкта.
2. Тип об'єкта.
3. Стисла характеристика об'єкта.
4. Значення об'єкта для розвитку екологічного туризму.

5. Унікальність об'єкта.
2. Зробити аналіз пропозицій екологічних турів по Європі.

Контрольні запитання:

1. Назвати відомі Вам типи природоохоронних територій.
2. Як Ви оцінюєте потенціал Європи з погляду розвитку екологічного туризму?
3. На яких територіях і чому збереглася первозданна природа в Європі?
4. У чому полягає унікальність Ісландії щодо розвитку екологічного туризму?

Рекомендована література:

Базова:

1. Вишневський В.І. Екологічний туризм. Навч. посібник / В.І. Вишневський. – К.: Інтерпрес ЛТД, 2015. – 140 с.
2. Сергеева Т. К. Экологический туризм: учебник / Сергеева Т. К. – Москва: Финансы и статистика, 2014. – 360 с.
3. Сорокіна Г. О. Екологічний туризм: навч. посіб. / Г. О. Сорокіна; Держ. закл. „Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка”. – Луганськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. – 206 с.

Допоміжна:

1. Кобанець Л.О. Динаміка сучасного світового розвитку рекреаційної діяльності / Л.О. Кобанець // Вісник ДІТБ. – 2006. – № 10. – С. 140–149.
2. Смаль І.В. Туристичні ресурси світу / І.В. Смаль. – Ніжин: Видавництво Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, 2010. – 336 с.

Практичне заняття № 4

Тема: Екологічний туризм у країнах Азії.

Мета: здійснити комплексний аналіз об'єктів екологічного туризму, ознайомитися зі світовими регіонами й центрами екотуризму, вивчити географію їх поширення.

Професійна спрямованість: сформувати у студентів уявлення про об'єкти екологічного туризму в Азії, їх особливості та специфіку

План

1. Загальна характеристика об'єктів екологічного туризму у країнах Азії.
2. Основні напрямки екологічного туризму.
3. Об'єкти екотуризму в Азії (національні парки, природні парки, державні природні заказники, пам'ятки природи, дендрологічні парки й ботанічні сади).
4. Опис унікальних екотуристичних об'єктів у країнах Азії.

Основні поняття: природоохоронні території, природні парки, національні парки, заповідники, пам'ятники природи, природні заказники, центр екологічного туризму, регіон екологічного туризму.

Завдання:

1. Підготувати повідомлення (презентації) про основні об'єкти екологічного туризму в Азії (за вибором студентів).
2. Проаналізувати наявні екологічні тури по Євразії.

Контрольні запитання:

1. Назвати відомі Вам типи природоохоронних територій.
2. Як Ви оцінюєте потенціал Азії з погляду розвитку екологічного туризму?

3. Назвіть національні парки Азії.
4. Дайте характеристику Азіатського регіону щодо розвитку на цій території екологічного туризму.

Рекомендована література:

Базова:

1. Вишневський В.І. Екологічний туризм. Навч. посібник / В.І. Вишневський. – К.: Інтерпрес ЛТД, 2015. – 140 с.
2. Сергеева Т. К. Экологический туризм: учебник / Сергеева Т. К. – Москва: Финансы и статистика, 2014. – 360 с.
3. Сорокіна Г. О. Екологічний туризм: навч. посіб. / Г. О. Сорокіна; Держ. закл. „Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка”. – Луганськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. – 206 с.

Допоміжна:

1. Кобанець Л.О. Динаміка сучасного світового розвитку рекреаційної діяльності / Л.О. Кобанець // Вісник ДІТБ. – 2006. – № 10. – С. 140–149.
2. Смаль І.В. Туристичні ресурси світу / І.В. Смаль. – Ніжин: Видавництво Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, 2010. – 336 с.

Практичне заняття № 5

Тема: Екологічний туризм у країнах Африки

Мета: здійснити комплексний аналіз об'єктів екологічного туризму, ознайомитися зі світовими регіонами й центрами екотуризму, вивчити географію їх поширення.

Професійна спрямованість: сформувати у студентів уявлення про об'єкти екологічного туризму Африки, їх особливості та специфіку

План

1. Загальна характеристика об'єктів екологічного туризму у країнах Африки.
2. Основні напрямки екологічного туризму.
3. Об'єкти екотуризму в Африці (національні парки, природні парки, державні природні заказники, пам'ятки природи, дендрологічні парки й ботанічні сади).
4. Опис унікальних екотуристичних об'єктів африканських країн.

Основні поняття: природоохоронні території, природні парки, національні парки, заповідники, пам'ятники природи, природні заказники, центр екологічного туризму, регіон екологічного туризму.

Завдання:

1. Підготувати повідомлення (презентації) про основні об'єкти екологічного туризму в Африці (за вибором студентів).
2. Зробити аналіз можливих екологічних турів країнами Африки.

Контрольні запитання:

1. Як Ви оцінюєте потенціал Африки з погляду розвитку екологічного туризму?

2. Чому Африканський континент прийнято вважати „екотуристичним раєм”?
3. Назвіть найяскравіші об’єкти екологічного туризму Африки.

Рекомендована література:

Базова:

1. Вишневський В.І. Екологічний туризм. Навч. посібник / В.І. Вишневський. – К.: Інтерпрес ЛТД, 2015. – 140 с.
2. Сергеева Т. К. Экологический туризм: учебник / Сергеева Т. К. – Москва: Финансы и статистика, 2014. – 360 с.
3. Сорокіна Г. О. Екологічний туризм: навч. посіб. / Г. О. Сорокіна; Держ. закл. „Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка”. – Луганськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. – 206 с.

Допоміжна:

1. Кобанець Л.О. Динаміка сучасного світового розвитку рекреаційної діяльності / Л.О. Кобанець // Вісник ДІТБ. – 2006. – № 10. – С. 140–149.
2. Смаль І.В. Туристичні ресурси світу / І.В. Смаль. – Ніжин: Видавництво Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, 2010. – 336 с.

Практичне заняття № 6

Тема: Екологічний туризм у країнах Північної Америки

Мета: здійснити комплексний аналіз об'єктів екологічного туризму, ознайомитися зі світовими регіонами й центрами екотуризму, вивчити географію їх поширення.

Професійна спрямованість: сформувати у студентів уявлення про об'єкти екологічного туризму в країнах Північної Америки, їх особливості та специфіку

План

1. Характеристика об'єктів екологічного туризму у країнах Північної Америки.
2. Національні та природні парки Північної Америки.
3. Найяскравіші об'єкти екологічного туризму в країнах Північної Америки.
4. Унікальні екотуристичні об'єкти у країнах Північної Америки.

Основні поняття: природоохоронні території, природні парки, національні парки, заповідники, пам'ятники природи, природні заказники, центр екологічного туризму, регіон екологічного туризму.

Завдання:

1. Підготувати повідомлення (презентації) про основні об'єкти екологічного туризму в Північній Америці (за вибором студентів).
2. Зробити аналіз наявних екологічних турів країнами Північної Америки.

Контрольні запитання:

1. Як Ви оцінюєте потенціал Північної Америки з погляду розвитку екологічного туризму?
2. Назвіть національні та природні парки Північної Америки.
3. Які особливості природоохоронної діяльності в країнах Північної Америки?
4. Назвіть найбільші об'єкти екотуризму цього регіону.
5. Чому деякі з об'єктів екотуризму материка є унікальними?

Рекомендована література:

Базова:

1. Вишневецький В.І. Екологічний туризм. Навч. посібник / В.І. Вишневецький. – К.: Інтерпрес ЛТД, 2015. – 140 с.
2. Сергеева Т. К. Экологический туризм: учебник / Сергеева Т. К. – Москва: Финансы и статистика, 2014. – 360 с.
3. Сорокіна Г. О. Екологічний туризм: навч. посіб. / Г. О. Сорокіна; Держ. закл. „Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка”. – Луганськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. – 206 с.

Допоміжна:

1. Кобанець Л.О. Динаміка сучасного світового розвитку рекреаційної діяльності / Л.О. Кобанець // Вісник ДІТБ. – 2006. – № 10. – С. 140–149.
2. Смаль І.В. Туристичні ресурси світу / І.В. Смаль. – Ніжин: Видавництво Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, 2010. – 336 с.

Практичне заняття № 7

Тема: Екологічний туризм у країнах Південної Америки

Мета: здійснити комплексний аналіз об'єктів екологічного туризму, ознайомитися зі світовими регіонами й центрами екотуризму, вивчити географію їх поширення.

Професійна спрямованість: сформувати у студентів уявлення про об'єкти екологічного туризму Південної Америки, їх особливості та специфіку.

План

1. Характеристика об'єктів екологічного туризму у країнах Південної Америки.
2. Національні та природні парки Південної Америки.
3. Найяскравіші об'єкти екологічного туризму в країнах Південної Америки.
4. Унікальні екотуристичні об'єкти у країнах Південної Америки.

Основні поняття: природоохоронні території, природні парки, національні парки, заповідники, пам'ятники природи, природні заказники, центр екологічного туризму, регіон екологічного туризму.

Завдання:

1. Підготувати повідомлення (презентації) про основні об'єкти екологічного туризму Південної Америки (за вибором студентів).
2. Зробити аналіз наявних екологічних турів країнами Південної Америки.

Контрольні запитання:

1. Як Ви оцінюєте потенціал Південної Америки з погляду розвитку екологічного туризму?
2. На яких територіях і чому збереглася первозданна природа в Південній Америці?
3. Які особливості природоохоронної діяльності в країнах Південної Америки?
4. Назвіть найбільші об'єкти екотуризму цього регіону, розкажіть про унікальність деяких із них.
5. Назвіть найбільший об'єкт екологічного туризму.
6. Які причини екологічних проблем, що виникли на цій території?

Рекомендована література:

Базова:

1. Вишневецький В.І. Екологічний туризм. Навч. посібник / В.І. Вишневецький. – К.: Інтерпрес ЛТД, 2015. – 140 с.
2. Сергеева Т. К. Экологический туризм: учебник / Сергеева Т. К. – Москва: Финансы и статистика, 2014. – 360 с.
3. Сорокіна Г. О. Екологічний туризм: навч. посіб. / Г. О. Сорокіна; Держ. закл. „Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка”. – Луганськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. – 206 с.

Допоміжна:

1. Кобанець Л.О. Динаміка сучасного світового розвитку рекреаційної діяльності / Л.О. Кобанець // Вісник ДІТБ. – 2006. – № 10. – С. 140–149.
2. Смаль І.В. Туристичні ресурси світу / І.В. Смаль. – Ніжин: Видавництво Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, 2010. – 336 с.

Практичне заняття № 8

Тема: Екологічний туризм у країнах Австралії та Океанії

Мета: здійснити комплексний аналіз об'єктів екологічного туризму, ознайомитися зі світовими регіонами й центрами екотуризму, вивчити географію їх поширення.

Професійна спрямованість: сформувати у студентів уявлення про об'єкти екологічного туризму в Австралії та Океанії, їх особливості та специфіку

План

1. Характеристика об'єктів екологічного туризму у країнах Австралії та Океанії.
2. Національні парки як об'єкти екотуризму.
3. Природні парки.
4. Характеристика державних природних заказників.
5. Пам'ятки природи, дендрологічні парки й ботанічні сади.
6. Унікальні екотуристичні об'єкти у країнах Австралії та Океанії.

Основні поняття: природоохоронні території, природні парки, національні парки, заповідники, пам'ятники природи, природні заказники, центр екологічного туризму, регіон екологічного туризму.

Завдання:

1. Підготувати повідомлення (презентації) про основні об'єкти екологічного туризму в Австралії та Океанії (за вибором студентів).
2. Проаналізувати пропозиції туроператорів щодо екотурів в Австралії та Океанії.

Контрольні запитання:

1. У чому полягає специфіка екотуристичної діяльності в Австралії?
2. У чому полягає специфіка екотуристичної діяльності в Океанії?
3. Назвіть основні об'єкти екотуризму в країнах Австралії та океанії.
4. Які унікальні екотуристичні об'єкти можна побачити в Австралії та Океанії?

Рекомендована література:

Базова:

1. Вишневський В.І. Екологічний туризм. Навч. посібник / В.І. Вишневський. – К.: Інтерпрес ЛТД, 2015. – 140 с.
2. Сергеева Т. К. Экологический туризм: учебник / Сергеева Т. К. – Москва: Финансы и статистика, 2014. – 360 с.
3. Сорокіна Г. О. Екологічний туризм: навч. посіб. / Г. О. Сорокіна; Держ. закл. „Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка”. – Луганськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. – 206 с.

Допоміжна:

1. Кобанець Л.О. Динаміка сучасного світового розвитку рекреаційної діяльності / Л.О. Кобанець // Вісник ДІТБ. – 2006. – № 10. – С. 140–149.
2. Смаль І.В. Туристичні ресурси світу / І.В. Смаль. – Ніжин: Видавництво Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, 2010. – 336 с.

Практичне заняття № 9

Тема: Своєрідність екологічного туризму в Антарктиді

Мета: здійснити комплексний аналіз об'єктів екологічного туризму, ознайомитися зі світовими регіонами й центрами екотуризму, вивчити географію їх поширення.

Професійна спрямованість: сформувати у студентів уявлення про об'єкти екологічного туризму в Антарктиді, їх особливості та специфіку

План

1. Проблеми розвитку екотуризму в Антарктиді.
2. Характеристика об'єктів екологічного туризму.
3. Українська антарктична станція як туристичний об'єкт.

Основні поняття: природоохоронні території, природні парки, національні парки, заповідники, пам'ятники природи, природні заказники, центр екологічного туризму, регіон екологічного туризму.

Завдання:

1. Складіть в електронному вигляді фотоальбом „Унікальні туристичні об'єкти Антарктиди”.

Контрольні запитання:

1. У чому полягає специфіка екотуристичної діяльності в Антарктиді?
2. В яких умовах відбувається розвиток антарктичного туризму?
3. Коли було створено Міжнародну асоціацію антарктичних туроператорів?
4. Яким видом транспорту переважно прибувають туристи до Антарктики?
5. Які переваги авіаційного транспорту в мандрівках по макрорегіону?

6. Які етапи розвитку антарктичного туризму вам відомі?
7. Які туристичні об'єкти в Антарктиді вам відомі?

Рекомендована література:

Базова:

1. Вишневський В.І. Екологічний туризм. Навч. посібник / В.І. Вишневський. – К.: Інтерпрес ЛТД, 2015. – 140 с.
2. Сергеева Т. К. Экологический туризм: учебник / Сергеева Т. К. – Москва: Финансы и статистика, 2014. – 360 с.
3. Сорокіна Г. О. Екологічний туризм: навч. посіб. / Г. О. Сорокіна; Держ. закл. „Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка”. – Луганськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. – 206 с.

Допоміжна:

1. Кобанець Л.О. Динаміка сучасного світового розвитку рекреаційної діяльності / Л.О. Кобанець // Вісник ДІТБ. – 2006. – № 10. – С. 140–149.
2. Смаль І.В. Туристичні ресурси світу / І.В. Смаль. – Ніжин: Видавництво Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, 2010. – 336 с.

Практичне заняття № 10

Тема: Методика й технологія розробки екологічних турів

Мета: вивчити методику й технологію розробки екологічних турів.

Професійна спрямованість: вивчення матеріалу даної теми дозволяє сформуванню у студентів уявлення про технологію розробки і організації туристичних маршрутів.

План

1. Ключові ознаки екологічних турів.
2. Класифікація екологічних турів.
3. Обов'язкові вимоги до екологічних турів.
4. Методика розробки екологічних турів.
5. Технологія розробки екологічних турів.

Основні поняття: екологічний тур, проектування екологічних турів, екологічні туристи.

Завдання:

1. Відібрати п'ять об'єктів, які могли би бути використані для екологічних турів, скласти їхній опис за схемою:
 - тип об'єкта;
 - назва об'єкта;
 - місцезнаходження об'єкта;
 - мотивація, що зумовлює його вибір;
 - джерела відомостей про об'єкт і події, з ним пов'язані (бібліографічний опис літературних матеріалів);
 - збереженість об'єкта, його екологічний стан;
 - охорона об'єкта (на кого її покладено);
 - фотографія або ілюстрація об'єкта.

2. Скласти перелік необхідних професійних та особистісних якостей, які повинен мати керівник екологічного туру.

3. Скласти пам'ятку „Правила поведінки туристів під час екотуру”.

4. Скласти каталог найбільш цікавих і значимих, на Вашу думку, об'єктів, які можливо використовувати в процесі екологічних турів (на території України, не менше 20 найменувань). Аргументувати свою думку.

Контрольні запитання:

1. Що таке екологічний тур?
2. Чим він відрізняється від інших видів туристичних подорожей?
3. Які принципи організації екологічних маршрутів?
4. Що таке проектування екотурів?

Рекомендована література:

Базова:

1. Вишневський В.І. Екологічний туризм. Навч. посібник / В.І. Вишневський. – К.: Інтерпрес ЛТД, 2015. – 140 с.

2. Дмитрук О. Ю. Екологічний туризм: Сучасні концепції менеджменту і маркетингу: навч. посіб. / О. Ю. Дмитрук. – 2-е вид., перероб. і доп. – К. : Альтерпрес, 2004. – 192 с.

3. Коростелёв Е. М. Практикум по экологическому туризму: Учебно-метод. пособие / Е. М. Коростелёв. – СПб., 2008. – 94 с.

4. Русев И. Т. Основы экотуризма / И. Т. Русев. – Одесса : КПОГТ, 2004. – 294 с.

5. Сергеева Т. К. Экологический туризм / Т. К. Сергеева. – М. : Финансы и статистика, 2004. – 360 с.

6. Сорокіна Г. О. Екологічний туризм: навч. посіб. / Г. О. Сорокіна; Держ. закл. „Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка”. – Луганськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. – 206 с.

Допоміжна:

1. Егоренков Л. И. Экология туризма и сервиса : учеб. пособие / Л. И. Егоренков. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 208 с.
2. Кекушев В. П. Основы менеджмента экологического туризма : учеб. пособие / В. П. Кекушев, С. В. Сергеев, В. Б. Степаницкий. – М.: Изд-во МНЭПУ, 2001. – 60 с.
3. Косолапов А. Б. Теория и практика экологического туризма : учеб. пособие / А. Б. Косолапов. – М. : КНОРУС, 2005. – 240 с.
4. Храбовченко В. В. Экологический туризм: учеб.- метод. пособие / В. В. Храбовченко. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 208 с.

Практичне заняття № 11

Тема: Моделювання екологічних маршрутів територією Житомирщини

Мета: закріпити знання з проблеми організації й проведення екологічних турів, виявити специфіку екологічних турів на території Житомирщини.

Професійна спрямованість: вивчення матеріалу даної теми дозволяє сформуванню у студентів уявлення технологію про об'єкти екологічного туризму в Житомирській області, розробку і організацію туристичних маршрутів.

План

1. Передумови появи й розвитку екологічного туризму в Житомирській області.
2. Характеристика географічного положення та природно-ресурсного потенціалу Житомирщини.
3. Найцікавіші туристичні ресурси регіону.
4. Види екологічних маршрутів, актуальних для Житомирської області.
5. Розробка екологічних турів Житомирським Поліссям.
6. Проблеми, тенденції та перспективи розвитку екотуризму в Житомирській області.

Основні поняття: екологічний тур, проектування екологічних турів, екологічні туристи.

Завдання:

1. Запропонувати тематику екологічних маршрутів територією Житомирщини.

2. Розробити екологічний тур територією Житомирської області, враховуючи всі етапи проектування екотурів.

3. Скласти каталог природних і культурних пам'яток Житомирської області.

Контрольні запитання:

1. Які чинники перешкоджають розвитку екологічного туризму на Житомирщині?

2. Як розвиток екологічного туризму на Житомирщині впливає на екологічний стан туристських об'єктів і територій?

3. Які основні тенденції розвитку екологічного туризму в Житомирській області?

Рекомендована література:

Базова:

1. Вишневський В.І. Екологічний туризм. Навч. посібник / В.І. Вишневський. – К.: Інтерпрес ЛТД, 2015. – 140 с.

2. Сорокіна Г. О. Екологічний туризм: навч. посіб. / Г. О. Сорокіна; Держ. закл. „Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка”. – Луганськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. – 206 с.

3. Пангелов Б. П. Організація і проведення туристсько-краєзнавчих подорожей: навч. посіб. / Б. П. Пангелов. – К. : Академвидав, 2010. – 247 с.

Допоміжна:

1. Атлас Житомирської області. – К. : Картографія, 2004. – 32 с.

2. Веремчук В. Екологічний туризм на Поліссі / В. Веремчук // Туризм сільський зелений. – 2013. – № 1. – С. 26-27.

Практичне заняття № 12

Тема: Екологічне виховання та екологічна просвіта туристів у процесі туристських подорожей як обов'язкова умова туристичної діяльності

Мета: усвідомлення студентами необхідності екологічного виховання туристів у процесі туристських подорожей з метою гармонізації й оптимізації відносин людини та природи в процесі туристичної діяльності

Професійна спрямованість: вивчення матеріалу даної теми дозволяє сформуванню у студентів уявлення про екологічне виховання, що є необхідною умовою їх професійної діяльності.

План

1. Екологічне виховання школярів у процесі туристських подорожей як необхідна умова екологічно безпечної туристичної діяльності.
2. Основні методи й засоби екологічного виховання юних туристів у процесі туристських подорожей.
3. Розробка різноманітних заходів стосовно екологічного виховання школярів у рамках туристичної діяльності.

Основні поняття: екологічне виховання, екологічна культура, екологічний світогляд.

Завдання:

1. Запропонувати різноманітні форми екологічного виховання туристів у процесі проведення екотурів. Стисло охарактеризувати їх.
2. Розробити екотур за вибраною Вами тематикою для учнів молодшого, середнього й старшого шкільного віку.

Контрольні запитання:

1. Що таке екологічне виховання?
2. Які його основні цілі й завдання?
3. Назвіть форми екологічного виховання туристів.
4. Що є необхідною умовою екологічно безпечної туристичної діяльності?

Рекомендована література:

Базова:

1. Волкова А. С. Екологічне виховання школярів / А. С. Волкова. – К., 1985.
2. Егоренков Л. И. Экология туризма и сервиса : учеб. пособие / Л. И. Егоренков. – М. : Финансы и статистика, 2003. – 208 с.
3. Проведення екологічних експедицій, походів, польових практик : тип. метод. матеріали / упоряд. В. В. Вербицький – К. : Аверс, 2003. – 152 с.
4. Пустовіт Г. П. Теоретико-методичні основи екологічної освіти і виховання учнів 1 – 9 класів у позашкільних навчальних закладах: монографія / Г. П. Пустовіт. – К. – Луганськ : Альма-матер, 2004. – 540 с.
5. Храбовченко В. В. Экологический туризм : учеб.- метод. пособие / В. В. Храбовченко. – М. : Финансы и статистика, 2003. – 208 с.

Допоміжна:

1. Давиденко І. В. Екотуризм як складова екологічного виховання студентів / І. В. Давиденко // Науковий вісник. Одеський державний економічний університет. Всеукраїнська асоціація молодих науковців. – Науки: економіка, політологія, історія. – 2008. – № 17 (73). – С. 108-118.
2. Экологическое образование школьников / под ред. И. Д. Зверева, И. Г. Суравегиной. – М. : Педагогика, 1983. – 160 с.

Практичне заняття № 13

Тема: Технології мінімізації забруднення природного середовища в екологічному туризмі

Мета: ознайомлення з технологіями мінімізації забруднення природного середовища в екологічному туризмі.

Професійна спрямованість: вивчення матеріалу даної теми дозволяє сформулювати у студентів уявлення про екологічне виховання, що є необхідною умовою їх професійної діяльності.

План

1. Технології мінімізації забруднення природного середовища в екологічному туризмі.
2. Технології мінімізації забруднення довкілля в процесі туристичних подорожей.
3. Вплив екологічного туризму на абіотичні та біотичні компоненти середовища.

Основні поняття: екологічне виховання, екологічна культура, екологічний світогляд.

Завдання:

1. Скласти перелік найбільш ефективних заходів, спрямованих на зниження ризику несприятливого екологічного впливу на природне середовище в процесі туристських подорожей.
2. Розробити і презентувати екологічний тренінг для туристів.

Контрольні запитання:

1. Які технології мінімізації забруднення природного середовища використовують в екологічному туризмі?

2. Які технології мінімізації забруднення довкілля використовують під час подорожей?
3. Як впливає екологічний туризм на абіотичні компоненти середовища?
4. Який вплив чинить екотуризм на живі організми?
5. Перелічіть правила утилізації відходів в екотурах.

Рекомендована література:

Базова:

1. Вишневський В.І. Екологічний туризм. Навч. посібник / В.І. Вишневський. – К.: Інтерпрес ЛТД, 2015. – 140 с.
2. Дмитрук О. Ю. Екологічний туризм: Сучасні концепції менеджменту і маркетингу: навч. посіб. / О. Ю. Дмитрук. – 2-е вид., перероб. і доп. – К. : Альтерпрес, 2004. – 192 с.
3. Коростелёв Е. М. Практикум по экологическому туризму: Учебно-метод. пособие / Е. М. Коростелёв. – СПб., 2008. – 94 с.
5. Сергеева Т. К. Экологический туризм / Т. К. Сергеева. – М. : Финансы и статистика, 2004. – 360 с.
6. Сорокіна Г. О. Екологічний туризм: навч. посіб. / Г. О. Сорокіна; Держ. закл. „Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка”. – Луганськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. – 206 с.

Допоміжна:

1. Дзгоева Е.А. Организация обслуживания в экологическом туризме / Е.А. Дзгоева. – Бийск: ФГБОУ ВПО «АГАО», 2014. – 120 с.
2. Дишловий І.М. Розвиток туризму як стимулюючий фактор оздоровлення екологічної ситуації на території / І. М. Дишловий // Екологічний вісник. – 2010. – № 2. – С. 26-27.
3. Пангелов Б. П. Організація і проведення туристсько-краєзнавчих подорожей: навч. посіб. / Б. П. Пангелов. – К. : Академвидав, 2010. – 247 с.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Сучасні підходи до визначення поняття „екологічний туризм”.
2. Основні концепції й моделі екологічного туризму.
3. Сутність поняття „екологічний туризм”, його відмінність від інших природоорієнтованих видів туризму.
4. Історичні й ґносеологічні основи екологічного туризму.
5. Основні завдання й функції екологічного туризму.
6. Принципи екологічного туризму.
7. Основні групи й види екотуризму.
8. Ознаки екологічного туризму.
9. Функції екологічного туризму.
10. Необхідність стійкого розвитку туризму.
11. Роль екологічного туризму в стійкому розвитку територій.
12. Поширення екологічного туризму.
13. Природні парки як об’єкти екологічного туризму.
14. Національні парки як об’єкти екологічного туризму.
15. Державні природні заказники як об’єкти екологічного туризму.
16. Пам’ятники природи як об’єкти екологічного туризму.
17. Особливості використання заповідників як об’єктів екологічного туризму.
18. Характеристика основних об’єктів екологічного туризму в Європі.
19. Характеристика основних об’єктів екологічного туризму в Азії.
20. Характеристика основних об’єктів екологічного туризму в Північній Америці.
21. Характеристика основних об’єктів екологічного туризму в Південній Америці.
22. Характеристика основних об’єктів екологічного туризму в Африці.
23. Характеристика основних об’єктів екологічного туризму в Австралії.
24. Характеристика основних об’єктів екологічного туризму в Антарктиді.
25. Характеристика основних об’єктів екологічного туризму в Океанії.
26. Поняття про екологічні тури, їхні основні цілі й завдання.
27. Типологія учасників екологічних турів.

28. Необхідні умови для формування екологічних турів.
29. Вимоги до екологічних турів.
30. Методика розробки екотурів.
31. Комплектування туристських груп.
32. Організація роботи керівників туристської групи в походах.
33. Проектування екотурів.
34. Суть поняття „безпека в екотуризмі”, чинники небезпеки виникнення екстремальних ситуацій у туристському поході.
35. Психологічний аспект подолання екстремальних ситуацій і катастроф.
36. Медичний аспект екстремальних ситуацій і катастроф.
37. Туристичний потенціал України як міжнародного туристичного центру.
38. Географія об’єктів екологічного туризму, розміщених в Україні.
39. Особливості розвитку екологічного туризму на Житомирщині.
40. Основні об’єкти екологічного туризму Житомирщини.
41. Негативний вплив екологічного туризму на довкілля.
42. Екологічне виховання туристів як необхідна умова екологічно безпечної туристської діяльності.
43. Актуальні методи, прийоми й форми екологічного виховання школярів у процесі туристичних подорожей.
44. Технології мінімізації забруднення довкілля в екологічному туризмі.
45. Вплив екологічного туризму на абіотичні та біотичні компоненти середовища.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

Базова:

1. Дмитрук О.Ю. Екологічний туризм: сучасні концепції менеджменту і маркетингу / О.Ю. Дмитрук // Навчальний посібник. – К.: «Альтерпрес», 2004. – 192 с.
2. Дмитрук О.Ю. Екотуризм / О.Ю. Дмитрук. – К.: Альтер-прес, 2009. – 358 с.
3. Дроздов А.В. Основы экологического туризма / А.В. Дроздов // Учебное пособие. – М.: Гардарики, 2005. – 271 с.
4. Екологічний туризм: навчальний посібник / В.І. Вишневський. – К.: Інтерпрес ЛТД, 2015. – 140 с.
5. Екологічний туризм: навч. посіб. / Г. О. Сорокіна; Держ. закл. „Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка”. – Луганськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. – 206 с.
6. Кекушев В.П. Основы менеджмента экологического туризма / В.П. Кекушев, В.П. Сергеев, В.Б. Степаницкий. – М.: Изд-во МНЭПУ, 2001. – 60 с.
7. Козловський О.Ю. Екологічний туризм: навч. посіб. / О.Ю. Козловський, Б.В. Борисюк. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. – 202 с.
8. Колбовский Е. Ю. Экологический туризм и экология туризма: учеб. пособие / Е. Ю. Колбовский. – М.: Академия, 2006. – 256 с.
9. Коростелёв Е.М. Практикум по экологическому туризму: Учебно-метод. пособие. – СПб., 2008. – 94 с.
10. Косолапов А.Б. Теория и практика экологического туризма: учеб. пособие / А.Б. Косолапов. – М.: КНОРУС, 2005. – 240 с.
11. Русев И. Т. Основы экотуризма / И.Т. Русев. – Одесса: КПОГТ, 2004. – 294 с.

12. Сергеева Т.К. Экологический туризм: Учебник / Т.К. Сергеева. – М.: Финансы и статистика, 2004. – 360 с.

13. Храбовченко В.В. Экологический туризм: учеб.-метод. пособие / В.В. Храбовченко. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 208 с.

Допоміжна:

1. Альмухамедова О.А. Роль экотуризма в устойчивом развитии рекреации / О.А. Альмухамедова // Известия Южного федерального университета. Технические науки. – № 6 (143). – 2013. – С. 8-16.

2. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: Методологія та методика аналізу, термінологія, районування / О.О. Бейдик – К.: ВПЦ «Київ, ун-т», 2001. – 395 с.

3. Веремчук В. Екологічний туризм на Поліссі / В. Веремчук // Туризм сільський зелений. – 2013. – № 1. – С. 26-27.

4. Вишневська Ю. В. Сертифікація основних послуг у галузі сільського зеленого туризму / Ю.В. Вишневська // Південноукраїнський правничий часопис. – 2010. – № 4. – С. 110-113.

5. Вінніков О. Акти законодавства України про екологічний (зелений) та сільський туризм / О. Вінніков // Туризм сільський зелений. – 2014. – № 1. – С. 13-15.

6. Воробйова О.А. Розвиток рекреаційно-туристичної сфери як соціоеколого-економічної системи на принципах сталого розвитку / О.А. Воробйова // Екологічний вісник. – 2010. – № 5. – С. 26-27.

7. Гавриленко В.С. Роль особоохраняемых природных территорий в системе экологического воспитания населения / В.С. Гавриленко, Н.А. Гавриленко // Геоэкологические и биоэкологические проблемы Северного Причерноморья. – Тирасполь. – 2001. – С. 61–64.

8. Давиденко І. В. Екотуризм як складова екологічного виховання студентів / І. В. Давиденко // Науковий вісник. Одеський державний

економічний університет. Всеукраїнська асоціація молодих науковців. – Науки: економіка, політологія, історія. – 2008. – № 17 (73). – С. 108-118.

9. Дзагоева Е.А. Организация обслуживания в экологическом туризме / Е.А. Дзагоева. – Бийск: ФГБОУ ВПО «АГАО», 2014. – 120 с.

10. Дишловий І.М. Розвиток туризму як стимулюючий фактор оздоровлення екологічної ситуації на території / І. М. Дишловий // Екологічний вісник. – 2010. – № 2. – С. 26-27.

11. Пангелов Б. П. Організація і проведення туристсько-краєзнавчих подорожей: навч. посіб. / Б. П. Пангелов. – К. : Академвидав, 2010. – 247 с.